



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Justitia prædictorum Contractuum, Caput Secundum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

*Habeo Censum in feudo Petri, sensus est. Habeo
Ius exigendi certam pecunie summam, seu cer-
tos fructus ex Petri feudo. Lege Valent. aliof-
que. a*

Redimibilis, & Irredimibilis.

5. Quartò, dividitur ratione pacti, nam pacisci solent contrahentes aliquando, ut Censum redimatur, & tunc dicitur Censum redimibilis. Quod si pactum sit, ut Censum redimatur, seu extinguatur, quandoque voluerit Venditor, restituendo pecuniam totam, quam habuit ex venditione, pactum erit in gratiam Venditoris; Si, quandoque voluerit Emptor, erit in gratiam Emptoris, si quandoque Venditor, vel Emptor voluerit, erit ex parte utriusque atque adeò in utriusque gratiam. Aliquando autem paciscuntur contrahentes, ut nunquam Censum redimatur, & tunc erit Censum irredimibilis, atque adeò perpetuus. In dubio, an Censum sit redimibilis, an irredimibilis, esse irredimibilem putat Delugo c. contra alios, quem vide.

*c. Delugo
d. 27. ac
Inj. nu. 7.*

Pecuniarius, Fructuarius.

6. Quintò, dividitur ratione pensionis, erit enim Censum Pecuniarius, si solvitur pecunia: Fructuarius, si fructus, oleum frumentum, vinum, &c. quæ ex re percipiuntur.

Certus, Incertus.

7. Sextò denique, certus dicitur Censum, si debeat solvi determinata pars fructuum puta semper, & in omni eventu, quinque mensura ordei, vini, &c. Incertus, si indeterminata, seu, ut aliqui loquuntur, aliquota, puta, tertia, vel quarta, vel quinta pars fructuum, qui ex re, illo anno, provenient.

CAPUT II.

De Justitia prædictorum Contra- ctuum.

PRædictos Censum esse ferè omnes licitos, & justos, nisi aliunde, sive in pretio, sive ex aliquo adjuncto delinquatur, d. Val. To. 3. tanquam certum supponimus omnes. 22. d. 59.

Dixi, ferè, quia dubitatur de a mere Personalis, de que Vitalitio, de quibus hic breviter. qu. 25. p. 2. Nec omittemus tamen dicere id, quod scitu necessarium erit de Reali. Less. l. c. cap. 22.

U u u

§. I. Per- num. 18.

3. Secundò, Censum Consignativus, de quo solet hic esse sermo, propter graves, & proprias difficultates, quibus scater, triplex est, ratione scilicet rei, super qua constituitur, quæ item est triplex. Primò enim constituitur super aliqua persona, diciturque Censum Personalis, & tunc pensio solvenda est, veluti ex fructibus propriæ artis industria, operæ, laboris ipsius Personæ, in qua Censum fundatur. Mens autem erit Personalis, si nihil addas, at si addas aliam rem, ex qua non solvatur quidem pensio, sed sit veluti pignus, seu hypotheca ad affectionem dicti Censum, dicitur, b non mere personalis.

Secundò, constituitur Censum, seu fundatur in aliqua re utili, & fructifera, sive immobili, ut sunt Prædia, Domus, &c. sive aliquando mobili, seu se movente, quæ facit fructum, ut sunt greges, armenta, &c. diciturque Censum Realis. Tertiò, constituitur in re, & personæ, ita ut, si res pereat, debeat ipsa persona solvere ex fructu suæ artis, vel industria, diciturque Censum mixtus.

Perpetuus, & Temporalis.

4. Tertiò, dividitur Censum ratione temporis. Alius enim est perpetuus, id est, pensio est perpetuo solvenda, nam, & ad hæredes transit: alius Temporalis, id est, solvenda ad tempus, sive incertum, ut si esset ad vitam alterius, quo pacto vocari vulgo solet Vitalitius, sive certum, ut, si esset ad decem, ad quindecim, ad viginti annos: Unde clarè colligis, non esse licitum, constituere Censum perpetuum super personam, quia hæc perpetua non est, & consequenter fructum perpetuum non facit.

Tamburinus de Sacramentis.

Personalis, an sit licitus?

1. Dico Primò, hunc esse iustum, ac licitum ex natura sua, quia à veritate aberrat id, quod aliqui cum Navarro dicunt, hunc contractum non esse, nisi mutuum cum lucro, atque adeò esse meram usuram: aberrat, inquam, à veritate, nam contractus hic est emptio fructuum, seu lucri, quod homo opera sua acquirere potest. Sicut ergo omnes concedimus, Censum Realem esse licitum, quia per illum emitur Jus ad percipiendos fructus agri, domus, piscinæ, &c. ita concedere debemus, esse licitum, emere Jus ad fructus, quos homo sua arte, & opere facere potest.

2. Sed advertite Primò, quod licuti Venditor tunc debet hos efficere, ne fraudet Emptorem, ex quibus solvere possit pensionem, sic Emptor debet, in emendo ejusmodi Censum, cognoscere, talem personam esse idoneam, ad luerandam illam pensionem quam Venditor vendit: luerandam, inquam, sua, id est Venditoris industria, artificio, officio, &c. secus nihil emerit, unde pensionem injustè fumeret.

3. Objicies cum Navarro. Martinus V. & Callistus III. in suis Bullis paulò post referendis, solum dixerunt, Censum Realem esse licitum, ergo Personales reprobantur. Respondet, dictos Pontifices non negasse, Censum Personales esse licitos, sed solum declarasse Censum Reales licitos esse, de quibus interrogati fuerunt, ut loc. cit. notat Valen. Quare nihil contra nos.

4. Dico tamen Secundò, Censum hos Personales propter fraudis, & usuræ timorem, esse Jure Pontificio prohibitos, nam propterea addidimus in præcedenti conclusione illud (ex natura sua.) Hæc conclusio patebit ex dicendis, quia Pontifices semper requirunt Censum debere constitui in re immobili. Quoniam ergo prohibitio fundatur in præsumptione fraudis, & usuræ, si hæc verè, omnibus consideratis absunt, licitus erit in foro conscientie contractus, si cætera adsint: nam in foro fori Judices debent judicare juxta prædictum Jus Pontificium.

An licitus sit Vitalitius?

1. Censum Vitalitium, de quo hic dubitatur, & disputari solet, celebratur Primò, in hunc modum: *Do tibi centum aureos, quos à te nunquam auferam, eo tamen pacto, ut tu, donec ego vixerò, vel donec vixerit meus filius, vel nepos, si nascentur, (quamvis nondum sint nati) vel donec vixerit Petrus, vel Paulus, vel uterque. Tu inquam, des mihi quinque pro singulis annis & hic vocatur Censum Vitalitium Personalis.*

2. Celebratur Secundò, hoc alio modo: *Do tibi centum, quibus mihi vendis tui ad fructus tui prædii, donec vixeris, dando mihi ex illis fructibus quinque v. gr. singulis annis tua vite, vel alterius, & hic appellatur Censum Vitalitium Realem.*

3. Dico jam Primo, hos contractus posse licito modo celebrari (semper præscindendo ab aliquo extrinseco inconvenienti, & supposito pretio justo, de quo mox infra) hoc est esse licitos hos contractus, non solum, quando Censum dictum constituitur supra rem realem verbi gratia Prædium, sed etiam, quando dumtaxat supra Personam, quantumvis hæc Persona nulla ratione ex sua arte, & industria sit fructifera. Ratio hujus dicti est, quia Justitia hujus contractus nequam innititur in eo, quod ematur Jus ad fructus, sed in contractu sortis, in quo specialiter contrahentes se exponunt periculo lucri, & damni, cum mors sit incerta. Si enim sic dicas: *Do tibi centum, quæ à te, vel à tuo nunquam sint auferenda, tu vero reddas mihi, vel meo heredi singulis annis, (tua vita durante) decem: nonne potest esse, ut aequaliter ego, vel tu, juxta longitudinem, & brevitatem vitæ tuæ, lucrium vel jacturam faciamus.*

4. Dico Secundò, Censum eodem Vitalitios posse licite celebrari, etiam si post Bullam Pii V. Ratio est, quia Justitia hujus contractus, de quo agimus, non innititur, ut modo diximus, in emptione fructuum, vel alterius rei, sed in periculo æquali, estque contractus sortium. Hæc sententia est mihi probabilior. (Etsi Molina & dicat, id esse contra Bullam Pii V.) Pius enim non videtur prohibuisse ludum sortis, sed

a infra

a Ap
m
tr. 4.
n. 1.
b D.
d. 37
l. 1.b Quoniam
sequiturLep. 6. 31.
de con-
tract. em-
cl. 3.Roder. lib. 1.
summa c.

44.

c. Molina d.
389. in p.
sed

sed contractum illum personale, qui fundatur in fructibus, vel operibus solius personæ. Adde, id, quod modo dixi paragr. præced. num. quarto.

§. Atque hinc fit, ut, quamvis pensiones, quæ sperantur, colligendæ, sint minoris summi, quam summa data, vel sint majoris, semper sit licitus contractus, quia per hunc non emuntur illæ pensiones, sed iusto pretio emitur spes ad illas; unde sub æquali periculo potest evenire, ut nihil habeas, si statim moriatur venditor, vel multum, si vivat diu.

§. III.

An licitus sit realis.

A Deo licitus est Censuum Realis præscindendo semper ab aliquo extrinseco inconvenienti, & cetera. Jur. purem, docere contrarium, esse nunc saltem temerarium, & erroneum. Ratio est, quia Martinus V. Callistus III. Nicolaus V. in Constitutionibus mox asserendis §. 8. Censuum Realem approbant, & approbationis quidem ratio potissima fuit, quia est verus contractus emptionis, quo non quidem emitur ipsa pensio, si naturam contractus Censuum bene cognoscas, sed, vel emitur Jus percipiendi ipsam ex fructibus rei, ut *1. Ap. Layman. lib. 3. habent communiter Doctores* vel, ut habet *11. 4. c. 18. Delugo* emitur pars usus fructus illius prædii, super quo Censuum constituitur, ita, ut dominium totum directum prædii maneat apud Venditorem, dominium verò utile, quod appellatur usufructus, ex parte, vendatur; nam propterea minoris semper debet vendi, quam valeat, totum prædium, quia minoris æstimatur dominium utile, quamvis totum, & integrum, quam dominium ipsum utile simul cum dominio directo, quorum utrumque venditur, quando venditur absolute prædium; cum in Censu vendatur solum usufructus, ut dictum est.

2. Ex hac ratione sive, ut Doctores communiter, sive, ut Delugo illam inducit, vides Primò, non solum posse emi Censuum antiquos jam constitutos, sed etiam posse novos constitui. Nam eadem est ratio, per quam antiqui rectè constituti sunt, ac illa, per quam nunc de novo constituuntur; utrobique enim non est mutuum cum lucro, sed vera emptio, & venditio; Et profectò antiqui ipsi nonnò olim fuerunt novè?

3. Vides Secundò, facile solvi argumentum aliquorum e putantium, ejusmodi Censuum esse illicitos. Qui vendit (ajunt) Censuum recipiendo v. gr. mille ab emptore, debet singulis annis ad rationem, v. gr. quinque pro centenariò ipsi dare quinquaginta; dabit ergo ex obligatione centum in duobus annis, & tamen semper debebit mille, quod est Capitale, quodque semper, ex natura hujus Censuum Realis, dare debebit, si vult Censuum extinguere; ergo obligabitur dare plus, quam acceperit, quæ est clara usura. Facile, inquam, solvitur, nam sicuti justè emit quis prædium, quamvis idem ex fructibus, quos per annos consequentes colliget, compenset sibi totum pretium, quod dedit, & adhuc ipsi remanet totum prædium, quod posset vendere, quanti emit; ita, etiam licita, & justa erit emptio Censuum realis, quamvis pensiones solvendæ sint supra pretium ipsius Capitalis. Et ratio ulterior hujus Justitiæ est, quia ego non emo ipsas pensiones futuras, sed, ut modo vidimus, Jus præsens ad illas, quod Jus à me habitum, & veluti à me possessum, necesse est, ut mihi tanquam Domino fructificet.

4. Vides Tertio, necessarium esse ad Justitiam ad venditionis Censuum, ut res sit fructifera, unde injustus est venditor Censuum, id est, Censuaris; si obligat Emptori, id est, Censualistæ rem non potentem reddere fructus, saltem tot, quot pensio exigit, aut si obligat rem, eos quidem reddentem, sed jam in aliis Censibus venditam.

5. Denique, quamvis Censuum sit supra prædium, ejusque fructus, scias tamen, bene, & licitè te posse percipere à possidente prædium, pensionem pecuniariam, quia, in constituendo ejusmodi Censu, adsunt implicite duo contractus: Alter est Venditionis Censuum Fructuarii, quo mihi venditur Jus ad fructus seu, ex explicatione Delugo, usufructus partialis. Alter permutationis, quo Venditor sibi retinet fructus, & solvit, servata æqualitate, pecuniariam, computando unum annum forte sterilem pro alio. Lege Molin. e aliisque.

c Dec. com. fl. 123. Aret. con. fl. 151.

Medul. d. l. 3. 11. 5. c. 3. d. 9. nu. 3. ex Bonac.

e Molin. d. 385. Arag. 2. 2. q. 78. ar. 4. conclus. 2. Delugo l. c.

